

Základná škola s materskou školou Záriečie

UČEBNÉ OSNOVY

Inovovaný Školský vzdelávací program

**Podľa inovovaného Štátneho
vzdelávacieho programu**

ISCED 2

Predmet: ETICKÁ VÝCHOVA

Platný od 1. 9. 2015

Učebné osnovy

Etická výchova

Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty	
Názov predmetu	Etická výchova	
Časový rozsah výučby	ŠVP	1 hodina týždenne/ 33 hodín ročne
	ŠkVP	0 hodín týždenne/ 0 hodín ročne
	Spolu	1 hodina týždenne/ 33 hodín ročne
Ročník	piaty	
Škola	ZŠ s MŠ Záriečie	
Stupeň vzdelania	ISCED 2- nižšie sekundárne vzdelanie	
Dĺžka štúdia	5 rokov	
Forma štúdia	denná	
Vyučovacia jazyk	slovenský	

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre etickú výchovu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou povinne voliteľného predmetu etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

V nižšom strednom vzdelávaní vedieme žiakov k reflexii a prehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa etická výchova javí ako predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- zdôvodnia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií,
- naučia sa kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných,
- ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť svoju sexuálnu identitu, hodnotu priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,
- osvoja si pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- zdôvodnia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávanía spoločensky uznávaných noriem.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací program pre predmet etická výchova má svoje špecifiká. Jedným z nich je rozvíjanie komunikačných a sociálnych spôsobilostí, ktoré sa orientujú na postoje k životným situáciám a ku konkrétnym prejavom prosociálneho správania. Nadobudnuté vedomosti, spôsobilosti a zručnosti sú predpokladom kritického myslenia, diskusie a hodnotiacich postojov. V etickej výchove sa stávajú prostriedkom, od ktorého sa odvíja požadované správanie.

<i>Tematický celok</i>	<i>Výkonový štandard</i>	<i>Obsahový štandard</i>
Úvod /1 hodina/		
Otvorená komunikácia	Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:	komunikácia, druhy a úrovne, verbálna a neverbálna

/6 hodín/	<ul style="list-style-type: none"> • objasniť pravidlá otvorenej komunikácie, • identifikovať na príkladoch prejavy neverbálnej komunikácie, • ovládať základné komunikačné zručnosti, • identifikovať komunikačné šumy a prekážky, • diskutovať o problémoch komunikácie v triede. 	komunikácia, úrovne komunikácie, komunikačné zručnosti, komunikačné šumy a prekážky
Poznanie a pozitívne hodnotenie seba /6 hodín/	<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pojmy – sebaúcta, sebahodnotenie, sebaovládanie, • identifikovať prvky podporujúce sebaúctu, • zhodnotiť svoje silné a slabé stránky, • vysvetliť vzťah medzi sebaúctou a sebaovládaním. 	sebapoznanie a sebaúcta, prvky podporujúce sebaúctu, sebaovládanie, sebahodnotenie, sebapoznanie a osobnostný rozvoj, akceptácia slabých stránok a rozvoj silných stránok
Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých /6 hodín/	<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť potrebu poznania pre pozitívne hodnotenie iných, • vyjadriť formy a príklady pozitívneho hodnotenia iných, • napísať list osobe, v ktorom vyjadrí obdiv a poďakovanie, • vyjadriť pochvalu. 	pozitívne hodnotenie iných, formy pochvaly a uznania, pozitívne hodnotenie v záťažových situáciách, renatalizácia
Tvorivosť v medziľudských vzťahoch /6 hodín/	<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymedziť faktory podporujúce tvorivosť, • vysvetliť miesto tvorivosti v medziľudských vzťahoch, • vymyslieť spôsoby riešenia problémových situácií v triede, • určiť znaky tvorivého človeka. 	tvorivosť a iniciatíva, faktory tvorivosti, tvorivosť v medziľudských vzťahoch
Etické aspekty ochrany prírody /6 hodín/	<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť osobnú zodpovednosť každého človeka za životné prostredie, • napísať úvahu o svojom 	ekosystém, vnímanie prírody, ľudská činnosť a životné prostredie, zodpovednosť za prírodu

	vzťahu k prírode, <ul style="list-style-type: none"> • vytvoriť projekt ochrany prírody v miestnej lokalite, • realizovať konkrétne žiacke ochrannárske aktivity. 	
Projekty /2 hodiny/		

1 hodina: Úvod

1.TC: Otvorená komunikácia 6 h

Úrovne komunikácie, verbálna a neverbálna komunikácia, pozdrav, otázka, poďakovanie, ospravedlnenie, prejavenie úcty voči iným v komunikácii, komunikačné šumy, chyby a prekážky.

2.TC: Poznanie a pozitívne hodnotenie seba 6 h

Sebapoznanie, sebahodnotenie, sebaúcta, sebaovládanie, poznanie svojich silných a slabých stránok, povedomie vlastnej hodnoty, elementy formujúce sebaúctu v školskom veku (rodina, škola, vrstovníci, zovňajšok, úspech, vzťahy, záujmy...).

3 TC: Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých 6 h

Positívne hodnotenie druhých v bežných podmienkach, pozitívne hodnotenie najbližších (rodina, kamaráti, učitelia...) hľadanie dôvodov pre pozitívne hodnotenie iných, ich verbálne vyjadrenie, prípadne písomné vyjadrenie pozitív iných, reflexia nad dobrom, ktoré od iných prijímame. Úcta k postihnutým, starým, chorým a pod.

4. TC: Tvorivosť v medziľudských vzťahoch 6 h

Rozvíjanie základnej tvorivosti, objavovanie darov prostredníctvom širokej ponuky pre ľudskú tvorivosť (pohybová, výtvarná, imitačná, literárne, prosociálna...) radosť z tvorivosti, tvorivosť a iniciatíva v medziľudských vzťahoch (čo môžem urobiť pre mojich spolužiakov, pre našu triedu, pre rodinu, pre ľudí v núdzi...).

5. TC: Etické aspekty ochrany prírody 6 h

Vnímanie prírody, obdiv a úcta ku všetkým formám života, dôležitosť ochrany prírody z hľadiska prosociálnosti (úcta k tým, čo prídu do prírody po nás, či už o týždeň, alebo o sto rokov...) ekologická etika z pohľadu žiaka (zber odpadu, neznečisťovať okolie, šetriť prírodu konkrétnou citlivosťou v bežných životných situáciách –tečúci vodovodný kohútik, zbytočne zažaté svetlo).

Projekty: 2 h

Požiadavky na výstup

Žiak

- zvláda základné komunikačné zručnosti, vie sa predstaviť, pozdraviť, poďakovať, ospravedlniť sa,
- vie vysvetliť pojem otvorená komunikácia,
- uvedomuje si svoje silné a slabé stránky,
- pozná elementy formujúce jeho sebaúctu, je schopný pozitívne hodnotiť seba a druhých,
- učí sa vidieť problémy postihnutých, chorých a starých
- chápe zmysel pozitívneho hodnotenia seba i druhých

- rozumie, že tvorivosť je nutná v umení a medziľudských vzťahoch, vie vymenovať znaky tvorivého človeka,
- vie vysvetliť súvislosti medzi ľudskou činnosťou a životným prostredím,
- vie uviesť príklady ekologickej etiky, šetrenie energie, ochrana prírody cíti sa súčasťou prírody a chce jej pomôcť.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa budeme riadiť zásadami:

- vytvoríme z triedy spoločenstvo,
- prijmemo žiaka takého, aký je,
- prejavujeme mu priateľské city,
- pripisujeme im pozitívne vlastnosti, najmä prosociálnosť,
- formujeme jasné pravidlá,
- nabádajme!,
- na negatívne javy reagujeme pokojne a poukážeme na dôsledky,
- odmeny a tresty používame opatrne,
- zapojíme rodičov do výchovnej práce,
- budeme nositeľmi radosti,
- chceme pestovať priateľský, ale náročný a vo svojich požiadavkách dôsledný vzťah k žiakovi.

Metódy a formy práce

Na dosiahnutie cieľov budeme využívať:

- motivačné metódy,: motivačné rozprávanie, motivačný problém, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia,
- rozprávanie, rozhovor, vysvetľovanie,
- besedy, diskusia, didaktické hry,
- skupinovú prácu, prácu vo dvojiciach,
- interview, denník, pozorovanie, rozbor textu, nahrávok, IKT, DVD,
- brainstorming, ditor,
- hranie rolí,
- zážitkové metódy,
- práca s knihou,
- projektové metódy: riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, na riešenie stanovíme určitý čas. Projekt tvorí poster, bude obsahovať: Názov projektu, meno a priezvisko, ročník a trieda, cieľ – čo sa má dosiahnuť, úlohy potrebné na dosiahnutie cieľa, metódy, výsledky – texty, obrázky, fotografie, nákresy, schémy, tabuľky a iný dokumentačný materiál a záver – prezentovanie, návrhy na využitie.

UČEBNÉ ZDROJE

Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov prvého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy.

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

- dostupné učebnice,
- internet,

- časopisy,
- multimedia,
- didaktické pomôcky,
- tlač,
- televízia, rozhlas,
- divadlo.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)

- analyzovať kladné vlastnosti slovenských hrdinov v modelových situáciách / odvaha, láska k národu, sebazaprenie, .../,
- využitie rozprávkových textov /dobro a zlo/,
- pravidlá správnej komunikácie,
- pestovanie mravného vedomia mladého jedinca so všetkými kladnými atribútmi,
- učiť zodpovednosti za konanie, vytvárať modelové situácie na správne reakcie na šikanovanie, ponúknutú drogu,

Multikultúrna výchova (MUV)

- rozvoj poznania inonárodných kultúr a akceptáciu reči iného národa,
- slohové témy so zameraním na vlastenectvo, lásku k rodnej reči, toleranciu k spolužiakom , akceptáciu iných rás, kultúr, národností,
- spoznávanie kultúry nášho národa, jeho múdrosti,
- akceptovanie iných kultúr a mentality, toleranciu vo vzťahu k rasovej, národnej i kultúrnej odlišnosti.

Enviromentálna výchova (ENV)

- rozprávanie zážitkov, opis obrázkov prírody,
- učiť zodpovednosti za životné prostredie a prírodu okolo nás,
- zdravý postoj k životnému prostrediu,
- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi,
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- vedieť hodnotiť objektívnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská.

Mediálna výchova (MDV)

- viesť k vnímaniu vyjadrovania profesionálov, pracovníkov s rečou- hlásateľov, hercov, moderátorov. ...,
- cez prístupné prostriedky poznať pôvodnú slovenskú tvorbu s odkazom národného vývinu a hrdosti,
- naučiť selektovať ponuky médií, odmietnuť nekvalitné a zdravý duševný vývin ohrozujúce program,
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce,
- vedieť tvoriť mediálne produkty.

Ochrana života a zdravia (OZO)

- vážiť si zdravie i svoj život i život svojich rovesníkov,
- rozvinúť v žiakoch vedomie, že život mám len jeden a zdravie tiež, tak si ich treba pestovať.

Finančná gramotnosť (FIG)

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Celková kompetencia: Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach.

Téma: Etické aspekty ochrany prírody.

- ekologická etika z pohľadu žiaka (zber odpadu, neznečisťovať okolie, šetriť prírodu konkrétnou citlivosťou v bežných životných situáciách – tečúci vodovodný kohútik, zbytočne zažaté svetlo),
- riešenie problémov, drogy, choroby, znečisťovanie životného prostredia. Radosť a vďačnosť, aký je môj svet.

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí.

HODNOTENIE PREDMETU

Žiak je v predmete etická výchova v 5. ročníku hodnotený a klasifikovaný v súlade s platným Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy vydaným MŠVVaŠ SR a podľa platných vnútorných kritérií hodnotenia v predmete etická výchova vydanými Základnou školou s materskou školou, Záriečie 136.

Žiak so zdravotným znevýhodnením je hodnotený a klasifikovaný v súlade so Zásadami hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole – Metodický pokyn č. 22/2011, príloha č. 2 a odporúčaní CPPPaP, ktoré žiak navštevuje.

Od 17.02.2021 školského roka 2020/2021 je žiak v predmete etická výchova hodnotený a klasifikovaný podľa Kritérií percentuálneho hodnotenia žiaka vydanými Základnou školou s materskou školou, Záriečie 136.

Učebné osnovy

Etická výchova

Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty	
Názov predmetu	Etická výchova	
Časový rozsah výučby	ŠVP	1 hodina týždenne/ 33 hodín ročne
	ŠkVP	0 hodín týždenne/ 0 hodín ročne
	Spolu	1 hodina týždenne/ 33 hodín ročne
Ročník	šiesty	
Škola	ZŠ s MŠ Záriečie	
Stupeň vzdelania	ISCED 2- nižšie sekundárne vzdelanie	
Dĺžka štúdia	5 rokov	
Forma štúdia	denná	
Vyučovací jazyk	slovenský	

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre etickú výchovu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou povinne voliteľného predmetu etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

V nižšom strednom vzdelávaní vedieme žiakov k reflexii a prehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa etická výchova javí ako predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- zdôvodnia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií,
- naučia sa kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných,
- ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť svoju sexuálnu identitu, hodnotu priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,
- osvoja si pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- zdôvodnia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávanía spoločensky uznávaných noriem.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací program pre predmet etická výchova má svoje špecifiká. Jedným z nich je rozvíjanie komunikačných a sociálnych spôsobilostí, ktoré sa orientujú na postoje k životným situáciám a ku konkrétnym prejavom prosociálneho správania. Nadobudnuté vedomosti, spôsobilosti a zručnosti sú predpokladom kritického myslenia, diskusie a hodnotiacich postojov. V etickej výchove sa stávajú prostriedkom, od ktorého sa odvíja požadované správanie.

<i>Tematický celok</i>	<i>Výkonový štandard</i>	<i>Obsahový štandard</i>
Úvod /1 hodina/		
Identifikácia a vyjadrenie citov /5 hodín/	Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • pomenovať city zodpoveda- 	city, základné delenie citov, city a zdravie,

	<p>júce prežívaniu pohody a nepohody,</p> <ul style="list-style-type: none"> • uviesť príklady vplyvu citov na zdravie človeka, • zahrať scénu s vyjadrením rôznych emocionálnych stavov, • rozlíšiť kultivovanosť a nekultivovanosť vo vyjadrovaní citov, • zahrať formou scény spôsob vyjadrenia citov spojených s nepohodou. 	<p>city a výkonnosť, kultivované vyjadrovanie citov</p>
<p>Kognitívna a emocionálna empatia /5 hodín/</p>	<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pojem empatia a jej dôležitosť v medziľudských vzťahoch, • vysvetliť, čo ovplyvňuje empatiu, • používať prvky aktívneho počúvania v komunikácii, • diskutovať o dôvodoch empatie pri riešení problémov. 	<p>empatia, faktory ovplyvňujúce empatiu, empatia v modelových situáciách, počúvanie a empatia</p>
<p>Asertívne správanie /5 hodín/</p>	<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozlíšiť pasívne, agresívne a asertívne správanie, • predviesť v scénkach ukážky jednotlivých druhov správania, • použiť asertívne techniky v modelových situáciách, • vysvetliť podstatu asertívnych práv, • použiť v bežnej komunikácii prvky asertívneho správania. 	<p>asertivita, typy správania: pasívne, agresívne a asertívne, ich výhody a nevýhody, asertívne techniky a ich použitie, asertívne práva a ich použitie</p>
<p>Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre /5 hodín/</p>	<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pojmy: vzor, model, idol, ideál, • rozlíšiť pozitívne a negatívne vzory historických postáv, • analyzovať vlastnosti zobrazených vzorov, • posúdiť, ktoré vlastnosti vzoru je vhodné si osvojiť, • diskutovať o morálnych dilemách. 	<p>vzor, model, idol, ideál, vzory správania v histórii, literárne vzory, filmoví hrdinovia, dobro a zlo</p>

Pozitívne vzory v každodennom živote /5 hodín/	Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • uviesť rozdiel medzi reálnymi a zobrazenými vzormi, • vysvetliť dôležitosť prosociálnych vzorov, • identifikovať pozitívne vzory vo svojom okolí, • zhodnotiť dôležitosť prítomnosti vzorov vo svojom živote, • posúdiť dôsledok vlastného správania pre iných, najmä mladších. 	reálne vzory správania, verejné vzory správania, anonymné prosociálne vzory
Prosociálne správanie /5 hodín/	Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť prosociálne správanie a jeho druhy, • uviesť príklady prosociálnych ľudí vo svojom okolí, • vysvetliť vzťah empatie a prosociálneho správania, • prejaviť konkrétnu pomoc spolužiakom, • zhodnotiť, v akých sociálnych projektoch by mohol participovať. 	prosociálne správanie a jeho druhy (pomoc, darovanie, delenie sa, spolupráca), fyzická a psychická pomoc, empatia v prosociálnom správaní, spolupráca na sociálnych projektoch
Projekty /2 hodiny/		

1 hodina: Úvod

1.TC: Identifikácia a vyjadrenie citov 5 h

Uvádzanie žiakov do tajomstva citového života, definovanie a delenie citov, pocitov, identifikácia vlastných citov, pomenovanie, uchopenie, vyjadrenie a spôsob ich usmerňovania. Pomoc pri verbalizácii citového sveta – ponúknuť žiakom paletu vyjadrení pre to, čo prežívajú.

2.TC: Kognitívna a emocionálna empatia 5 h

Rozvoj empatického vnímania iných ľudí na základe pochopenia dôležitosti empatie pre seba samého. Zložky empatie – kognitívna a empatická. Jej rozvoj – počúvanie, podobná skúsenosť, citlivosť, vyprázdnenie sa pre druhého, samotné zažívanie zo strany druhých.

3.TC: Asertívne správanie 5 h

Asertivita ako súčasť komunikácie. Spôsoby správania v kolíznych situáciách – pasívne, agresívne a asertívne. Vysvetlenie podstaty asertivity – pokojné presadzovanie svojich názorov bez toho aby sme ubližovali inému. Výhody a nevýhody všetkých troch typov správania. Asertivitou odbúravame agresivitu, bránime svoje práva, bránime sa kproti manipulácii a útokom a učíme sa vyjadriť svoj názor.

4.TC: Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre 5 h

Vysvetlenie pojmov vzor, model, idol. Pozitívne a negatívne vzory. Pozitívne vzory správania v histórii, literárne vzory, filmoví hrdinovia. Rozvíjať schopnosť mravného úsudku na

modeloch správania, ktoré sú prezentované v médiách. Čo je to dobro a zlo v ľudskom živote? Ako sa prejavuje na správaní jednotlivcov a skupín, s akými dôsledkami pre jednotlivca a skupiny?

5.TC: Pozitívne vzory v každodennom živote ("hrdinovia všedných dní") 5 h

Vedíme k citlivosti na vnímanie ľudí okolo seba, anonymný hrdina. Moje okolie a dobrí ľudia, čo si na nich najviac cením? Ako by som chcel žiť a ako nie, ako kto a prečo? Prečo sa mi nedarí byť takí ako oni? Každý človek je pozvaný k naplneniu svojho života dobrom originálnym spôsobom. Môžem byť aj ja vzorom pre iných?

6.TC: Prosociálne správanie 5 h

Komponenty prosociálneho správania: - správanie v prospech druhého, správanie bez očakávania protislužby, alebo vonkajšej odmeny, správanie podporujúce recipocitu, správanie, ktoré nenaruší identitu osoby, ktorá sa správa prosociálne. Druhy prosociálneho správania: pomoc, darovanie, delenie sa, spolupráca, priateľstvo.

Projekty 2 h

Požiadavky na výstup

Žiak vie

- vysvetliť pojem city, chápe dôležitosť vyjadrenia citov pre život, pozná základné členenie citov: radosť, nádej, istota, vďačnosť, láska, ale i hnev, neistota, neprijatie, smútok, odmietnutie,
- rozumie a vie vyjadriť pojem empatia, je ochotný ju dať iným,
- vie vysvetliť pojem asertivita, vie sa sebaapredstaviť v živote, je schopný komunikovať asertívne,
- vie vysvetliť pojem vzor, idol, model, ideál, rozlíšiť negatívne a pozitívne vzory, cíti obdiv k prosociálnym vzorom,
- chápe dôležitosť prítomnosti prosociálnych vzorov vo svojom živote,
- vie vysvetliť pojem prosociálne správanie,
- vie vymenovať niektoré druhy prosociálneho správania,
- uvedomuje si nutnosť konania dobra, vie identifikovať aspoň dva pozitívne vzory vo svojom okolí.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa budeme riadiť zásadami:

- vytvoríme z triedy spoločenstvo,
- prijmemo žiaka takého, aký je,
- prejavujeme mu priateľské city,
- pripisujeme im pozitívne vlastnosti, najmä prosociálnosť,
- formujeme jasné pravidlá,
- nabádajme!,
- na negatívne javy reagujeme pokojne a poukážeme na dôsledky,
- odmeny a tresty používame opatrne,
- zapojíme rodičov do výchovnej práce,
- budeme nositeľmi radosti,
- chceme pestovať priateľský, ale náročný a vo svojich požiadavkách dôsledný vzťah k žiakovi.

Metódy a formy práce

Na dosiahnutie cieľov budeme využívať:

- motivačné metódy,: motivačné rozprávanie, motivačný problém, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia,
- rozprávanie, rozhovor, vysvetľovanie,
- besedy, diskusia, didaktické hry,
- skupinovú prácu, prácu vo dvojiciach,
- interview, denník, pozorovanie, rozbor textu, nahrávok, IKT, DVD,
- brainstorming, ditor,
- hranie rolí,
- zážitkové metódy,
- práca s knihou,
- projektové metódy: riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, na riešenie stanovíme určitý čas. Projekt tvorí poster, bude obsahovať: Názov projektu, meno a priezvisko, ročník a trieda, cieľ – čo sa má dosiahnuť, úlohy potrebné na dosiahnutie cieľa, metódy, výsledky – texty, obrázky, fotografie, nákresy, schémy, tabuľky a iný dokumentačný materiál a záver – prezentovanie, návrhy na využitie.

UČEBNÉ ZDROJE

Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov prvého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy.

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

- dostupné učebnice,
- internet,
- časopisy,
- multimedia,
- didaktické pomôcky,
- tlač,
- televízia, rozhlas,
- divadlo.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)

- analyzovať kladné vlastnosti slovenských hrdinov v modelových situáciách / odvaha, láska k národu, sebazaprenie, .../,
- využitie rozprávkových textov /dobro a zlo/,
- pravidlá správnej komunikácie,
- pestovanie mravného vedomia mladého jedinca so všetkými kladnými atribútmi,
- učiť zodpovednosti za konanie, vytvárať modelové situácie na správne reakcie na šikanovanie, ponúknutú drogu,

Multikultúrna výchova (MUV)

- rozvoj poznania inonárodných kultúr a akceptáciu reči iného národa,
- slohové témy so zameraním na vlastenectvo, lásku k rodnej reči, toleranciu k spolužiakom , akceptáciu iných rás, kultúr, národností,
- spoznávanie kultúry nášho národa, jeho múdrosti,

- akceptovanie iných kultúr a mentality, toleranciu vo vzťahu k rasovej, národnej i kultúrnej odlišnosti.

Enviromentálna výchova (ENV)

- rozprávanie zážitkov, opis obrázkov prírody,
- učiť zodpovednosti za životné prostredie a prírodu okolo nás,
- zdravý postoj k životnému prostrediu,
- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi,
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- vedieť hodnotiť objektívnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská.

Mediálna výchova (MDV)

- viesť k vnímaniu vyjadrovania profesionálov, pracovníkov s rečou- hlásateľov, hercov, moderátorov. ...,
- cez prístupné prostriedky poznať pôvodnú slovenskú tvorbu s odkazom národného vývinu a hrdosti,
- naučiť selektovať ponuky médií, odmietnuť nekvalitné a zdravý duševný vývin ohrozujúce program,
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce,
- vedieť tvoriť mediálne produkty.

Ochrana života a zdravia (OZO)

- vážiť si zdravie i svoj život i život svojich rovesníkov,
- rozvinúť v žiakoch vedomie, že život mám len jeden a zdravie tiež, tak si ich treba pestovať.

Finančná gramotnosť (FIG)

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Celková kompetencia: Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách.

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí.

Téma: Pozitívne vzory v každodennom živote.

- identifikovať podvodné správanie,
- uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov.

HODNOTENIE PREDMETU

Žiak je v predmete etická výchova v 6. ročníku hodnotený a klasifikovaný v súlade s platným Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy vydaným MŠVVaŠ SR a podľa platných vnútorných kritérií hodnotenia v predmete etická výchova vydanými Základnou školou s materskou školou, Záriečie 136.

Žiak so zdravotným znevýhodnením je hodnotený a klasifikovaný v súlade so Zásadami hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole – Metodický pokyn č. 22/2011, príloha č. 2 a odporúčania CPPPaP, ktoré žiak navštevuje.

Od 17.02.2021 školského roka 2020/2021 je žiak v predmete etická výchova hodnotený a klasifikovaný podľa Kritérií percentuálneho hodnotenia žiaka vydanými Základnou školou s materskou školou, Záriečie 136.

Učebné osnovy

Etická výchova

Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty	
Názov predmetu	Etická výchova	
Časový rozsah výučby	ŠVP	1 hodina týždenne/ 33 hodín ročne
	ŠkVP	0 hodín týždenne/ 0 hodín ročne
	Spolu	1 hodina týždenne/ 33 hodín ročne
Ročník	siedmy	
Škola	ZŠ s MŠ Záriečie	
Stupeň vzdelania	ISCED 2- nižšie sekundárne vzdelanie	
Dĺžka štúdia	5 rokov	
Forma štúdia	denná	
Vyučovací jazyk	slovenský	

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre etickú výchovu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou povinne voliteľného predmetu etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

V nižšom strednom vzdelávaní vedieme žiakov k reflexii a prehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa etická výchova javí ako predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- zdôvodnia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií,
- naučia sa kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných,
- ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť svoju sexuálnu identitu, hodnotu priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,
- osvoja si pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- zdôvodnia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávanie spoločensky uznávaných noriem.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací program pre predmet etická výchova má svoje špecifiká. Jedným z nich je rozvíjanie komunikačných a sociálnych spôsobilostí, ktoré sa orientujú na postoje k životným situáciám a ku konkrétnym prejavom prosociálneho správania. Nadobudnuté vedomosti, spôsobilosti a zručnosti sú predpokladom kritického myslenia, diskusie a hodnotiacich postojov. V etickej výchove sa stávajú prostriedkom, od ktorého sa odvíja požadované správanie.

<i>Tematický celok</i>	<i>Výkonový štandard</i>	<i>Obsahový štandard</i>
Úvod /1 hodina/		
Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity	Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť význam poznania 	dôstojnosť ľudskej osoby, sebaúcta, zdravé sebavedomie, seba prijatie,

/5 hodín/	silných a slabých stránok osobnosti, <ul style="list-style-type: none"> vystihnúť svoje silné a slabé stránky, dokázať vyjadriť svoj názor, prejaviť sebaúctu a zdravé sebavedomie. 	úcta k iným
Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory /5 hodín/	Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> zdôvodniť význam asertivity v každodennom živote, charakterizovať asertívne techniky, vysvetliť pojem manipulácia a asertívne právo, simulovať príklady presadenia sa v rôznych situáciách, prezentovať príklady riešenia konfliktov. 	asertivita, asertívne techniky, asertívne práva, manipulačné povery, manipulácia a tlak skupiny
Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity /5 hodín/	Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> formulovať zásady prosociálneho správania, vysvetliť vzťah asertivity a prosociálneho správania, opísať pojmy: vlastná identita, rešpekt, nezávislosť, ponúkanie a prijímanie slobody, vernosť záväzkom, zdôvodniť potrebu zodpovednej slobody v živote jednotlivca, diskutovať o prosociálnom správaní v triednom kolektíve, konkretizovať rôzne prejavy rešpektu. 	nezávislosť a rešpekt, identita osobnosti a jej rozvoj, sloboda, zodpovednosť, vernosť – vytrvalosť, prijatie záväzkov, tolerancia a rešpekt
Etické aspekty vzťahu vo vlastnej rodine /5 hodín/	Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> vymedziť vlastné práva a povinnosti v rodine, vysvetliť potrebu pozitívneho hodnotenia, empatie, asertivity a tvorivosti v rodinnom prostredí, realizovať projekt – „jeden deň v mojej rodine“, diskutovať o možnostiach prosociálneho správania v 	rodina, v ktorej žijem, komunikačné zručnosti v rodine, sociálne zručnosti v rodine, tolerancia a rešpektovanie autority, súrodenecké vzťahy

	<p>rodine,</p> <ul style="list-style-type: none"> • naplánovať si konkrétnu iniciatívu na budovanie vzťahov v rodine. 	
<p>Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti /5 hodín/</p>	<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť potrebu vnímania sexuality ako hodnoty, • diskutovať o otázkach sexuality slobodne a s úctou, • prejavíť pozornosť a empatiu voči opačnému pohlaviu, • vysvetliť počatie a prenatálny život človeka, • rozlíšiť medzi pohlavnou zrelosťou a pripravenosťou stať sa rodičom, • zhodnotiť význam priateľstva a lásky medzi mužom a ženou, • vysvetliť príčiny a riziká predčasného sexu, • opísať prejavy, príčiny a dôsledky pohlavných chorôb a AIDS, • poukázať na dôležitosť osobného vzťahu k sexuálnemu partnerovi. 	<p>sexuálna identita, vzťahy medzi chlapcami a dievčatami, priateľstvo a láska, počatie a prenatálny život človeka, pohlavná zrelosť a pripravenosť na rodičovstvo, predčasný sex, pohlavné choroby a AIDS sexualita – súčasť integrity človeka</p>
<p>Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom /5 hodín/</p>	<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prejavíť pochopenie pre starých a chorých ľudí, • zdôvodniť potrebu komunikácie s nimi, • diskutovať o prínose starých, chorých a postihnutých ľudí pre spoločnosť, • navrhnúť projekt osobnej účasti ľuďom odkázaným na pomoc. 	<p>sociálna empatia, vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným, obmedzenia a prednosti v chorobe a v starobe, odlišnosti a generačné rozdiely</p>
<p>Projekty /2 hodiny/</p>		

1 hodina: Úvod

1. TC: Objavenie vlastnej jedinečnosti a identity 5 h

Veľkosť a dôstojnosť ľudskej osoby, úcta k človeku. Poznať svoje silné a slabé stránky, pozitívne a negatívne vlastnosti. Zdravé sebedovetomie. Prijat' sám seba aj so svojimi nedostatkami a rozhodnúť sa pracovať na sebe. Rovnakú šancu dávať iným.

2. TC: Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory 5 h

Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách: opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny. Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.

3. TC: Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity 5 h

Nový vzťah k druhým: nezávislosť a rešpektovanie, ponúkание a prijímanie slobody ako predpokladu pre schopnosť preberať zodpovednosť. Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými, ochota odpúšťať a požiadať o odpustenie. Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti (napr. prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách, ...).

4. TC: Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine 5 h

Hlbšie poznanie vlastnej rodiny (ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov...) uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny (byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym...) Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine. Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.

5. TC: Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti 5 h

Rozvíjanie sexuálnej identity. Vzťahy medzi chlapcami a dievčatami. Priateľstvo a láska. Utváranie predstáv o budúcom partnerovi. "Zázrak života" - počatie a prenatálny život ľudského plodu. Rozpor medzi pohlavnou a psychosociálnou zrelosťou. Predčasný sexuálny styk, jeho príčiny a dôsledky. Pohlavné choroby a AIDS. Sloboda a zodpovednosť v dozrievaní sexuálnych vzťahov v manželský a rodinný zväzok.

6. TC: Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom 5 h

Rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi. Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným.

Projekty 2 h

Požiadavky na výstup

Žiak vie vysvetliť

- význam poznania silných a slabých stránok osobnosti, vytvára priestor pre rozvoj komunikácie,
- uplatnenie pojmu asertivita v každodennosti, vysvetliť slovo manipulácia, chápe proces sebaakceptácie,
- pozná svoje právo na odmietnutie nevhodnej ponuky a pozná zásady jej uplatnenia, vie svoje názory obhájiť,
- vie povedať nie,
- vie vysvetliť slová nezávislosť, rešpektovanie, ponúkание, prijímanie slobody, zodpovednosť,
- pozná zásady prosociálneho správania,
- uvedomuje si svoje práva a povinnosti v rodine,
- vie, čo je počatie, prenatálny život, vie zdôvodniť odsunutie prvého sexuálneho styku do psychosociálnej zrelosti, dôsledky predčasného sexuálneho styku, vie, čo sú pohlavné choroby, AIDS,
- vie vymenovať obmedzenia a prednosti chorých a osôb so špecifickými potrebami, prejavuje k nim prvky prosociálnosti.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa budeme riadiť zásadami:

- vytvoríme z triedy spoločenstvo,

- prijmemo žiaka takého, aký je,
- prejavujeme mu priateľské city,
- pripisujeme im pozitívne vlastnosti, najmä prosociálnosť,
- formujeme jasné pravidlá,
- nabádajme!,
- na negatívne javy reagujeme pokojne a poukážeme na dôsledky,
- odmeny a tresty používame opatrne,
- zapojíme rodičov do výchovnej práce,
- budeme nositeľmi radosti,
- chceme pestovať priateľský, ale náročný a vo svojich požiadavkách dôsledný vzťah k žiakovi.

Metódy a formy práce

Na dosiahnutie cieľov budeme využívať:

- motivačné metódy,: motivačné rozprávanie, motivačný problém, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia,
- rozprávanie, rozhovor, vysvetľovanie,
- besedy, diskusia, didaktické hry,
- skupinovú prácu, prácu vo dvojiciach,
- interview, denník, pozorovanie, rozbor textu, nahrávok, IKT, DVD,
- brainstorming, ditor,
- hranie rolí,
- zážitkové metódy,
- práca s knihou,
- projektové metódy: riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, na riešenie stanovíme určitý čas. Projekt tvorí poster, bude obsahovať: Názov projektu, meno a priezvisko, ročník a trieda, cieľ – čo sa má dosiahnuť, úlohy potrebné na dosiahnutie cieľa, metódy, výsledky – texty, obrázky, fotografie, nákresy, schémy, tabuľky a iný dokumentačný materiál a záver – prezentovanie, návrhy na využitie.

UČEBNÉ ZDROJE

Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov prvého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy.

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

- dostupné učebnice,
- internet,
- časopisy,
- multimedia,
- didaktické pomôcky,
- tlač,
- televízia, rozhlas,
- divadlo.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)

- analyzovať kladné vlastnosti slovenských hrdinov v modelových situáciách / odvaha, láska k národu, sebazaprenie, .../,
- využitie rozprávkových textov /dobro a zlo/,
- pravidlá správnej komunikácie,
- pestovanie mravného vedomia mladého jedinca so všetkými kladnými atribútmi,
- učiť zodpovednosti za konanie, vytvárať modelové situácie na správne reakcie na šikanovanie, ponúknutú drogu,

Multikultúrna výchova (MUV)

- rozvoj poznania inonárodných kultúr a akceptáciu reči iného národa,
- slohové témy so zameraním na vlastenectvo, lásku k rodnej reči, toleranciu k spolužiakom , akceptáciu iných rás, kultúr, národností,
- spoznávanie kultúry nášho národa, jeho múdrosti,
- akceptovanie iných kultúr a mentality, toleranciu vo vzťahu k rasovej, národnej i kultúrnej odlišnosti.

Enviromentálna výchova (ENV)

- rozprávanie zážitkov, opis obrázkov prírody,
- učiť zodpovednosti za životné prostredie a prírodu okolo nás,
- zdravý postoj k životnému prostrediu,
- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi,
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- vedieť hodnotiť objektivitu a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská.

Mediálna výchova (MDV)

- viesť k vnímaniu vyjadrovania profesionálov, pracovníkov s rečou- hlásateľov, hercov, moderátorov. ...,
- cez prístupné prostriedky poznať pôvodnú slovenskú tvorbu s odkazom národného vývinu a hrdosti,
- naučiť selektovať ponuky médií, odmietnuť nekvalitné a zdravý duševný vývin ohrozujúce program,
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce,
- vedieť tvoriť mediálne produkty.

Ochrana života a zdravia (OZO)

- vážiť si zdravie i svoj život i život svojich rovesníkov,
- rozvinúť v žiakoch vedomie, že život mám len jeden a zdravie tiež, tak si ich treba pestovať.

Finančná gramotnosť (FIG)

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov.

Celková kompetencia: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby.

Téma: Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom.

- rozvoj empatie, komunikácie s vyššie spomínanými ľuďmi. Ochota chápať ich potreby, ale aj vidieť ich možnosti a bohatstvo, ktoré môžu odovzdať ostatným,
- vysvetliť, čo znamená chudobný, bohatý, strata práce, chudoba a bohatstvo v rodinnom a spoločenskom kontexte.

HODNOTENIE PREDMETU

Žiak je v predmete etická výchova v 7. ročníku hodnotený a klasifikovaný v súlade s platným Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy vydaným MŠVVaŠ SR a podľa platných vnútorných kritérií hodnotenia v predmete etická výchova vydanými Základnou školou s materskou školou, Záriečie 136.

Žiak so zdravotným znevýhodnením je hodnotený a klasifikovaný v súlade so Zásadami hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole – Metodický pokyn č. 22/2011, príloha č. 2 a odporúčaní CPPPpP, ktoré žiak navštevuje.

Od 17.02.2021 školského roka 2020/2021 je žiak v predmete etická výchova hodnotený a klasifikovaný podľa Kritérií percentuálneho hodnotenia žiaka vydanými Základnou školou s materskou školou, Záriečie 136.

Učebné osnovy

Etická výchova

Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty	
Názov predmetu	Etická výchova	
Časový rozsah výučby	ŠVP	1 hodina týždenne/ 33 hodín ročne
	ŠkVP	0 hodín týždenne/ 0 hodín ročne
	Spolu	1 hodina týždenne/ 33 hodín ročne
Ročník	ôsmy	
Škola	ZŠ s MŠ Záriečie	
Stupeň vzdelania	ISCED 2- nižšie sekundárne vzdelanie	
Dĺžka štúdia	5 rokov	
Forma štúdia	denná	
Vyučovací jazyk	slovenský	

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre etickú výchovu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou povinne voliteľného predmetu etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

V nižšom strednom vzdelávaní vedieme žiakov k reflexii a prehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa etická výchova javí ako predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- zdôvodnia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií,
- naučia sa kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných,
- ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť svoju sexuálnu identitu, hodnotu priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,
- osvoja si pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- zdôvodnia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávanía spoločensky uznávaných noriem.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací program pre predmet etická výchova má svoje špecifiká. Jedným z nich je rozvíjanie komunikačných a sociálnych spôsobilostí, ktoré sa orientujú na postoje k životným situáciám a ku konkrétnym prejavom prosociálneho správania. Nadobudnuté vedomosti, spôsobilosti a zručnosti sú predpokladom kritického myslenia, diskusie a hodnotiacich postojov. V etickej výchove sa stávajú prostriedkom, od ktorého sa odvíja požadované správanie.

<i>Tematický celok</i>	<i>Výkonový štandard</i>	<i>Obsahový štandard</i>
Úvod /1 hodina/		
Zdroje etického poznania ľudstva /7 hodín/	Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • uviesť hlavné zdroje etiky, 	zdroje etiky, mravné hodnoty a mravné normy,

	<ul style="list-style-type: none"> vymenovať niektoré mravné hodnoty, vysvetliť, na čo slúžia mravné normy, vysvetliť význam svedomia, vymenovať príklady pozitívnych vzorov z dejín a literatúry, porovnať etický odkaz náboženstiev, diskutovať o aktuálnych etických problémoch v spoločnosti. 	<p>hodnotová orientácia, rebríček hodnôt,</p> <p>svedomie,</p> <p>etika a náboženstvá,</p> <p>aktuálne etické problémy v spoločnosti</p>
<p>Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota /7 hodín/</p>	<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> vysvetliť spôsoby starostlivosti o zdravie svoje a iných, identifikovať prejavy zdravého životného štýlu, vysvetliť dôsledky nesprávnej životosprávy, diskutovať o etických problémoch súčasnosti, rozlíšiť medzi etickým a neetickým konaním človeka. 	<p>život a zdravie ako hodnota,</p> <p>starostlivosť o zdravie,</p> <p>psychohygiena,</p> <p>zdravý životný štýl,</p> <p>profesijná etika,</p> <p>etika a rozvoj technológií,</p> <p>etika a ekológia,</p> <p>etické problémy doby – eutanázia, génová manipulácia, trest smrti, interrupcia</p>
<p>Ekonomické hodnoty a etika /8 hodín/</p>	<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> určiť formy vlastníctva, diskutovať o vzťahu k peniazom, vysvetliť pojem konzumizmus, analyzovať prejavy a dôsledky sociálnej nerovnosti, zhodnotiť význam solidarity, posúdiť potrebu pomoci slabším, vystihnúť negatívne prvky reklamy, vysvetliť zásady ochrany spotrebiteľa na konkrétnych príkladoch zo života. 	<p>vlastníctvo,</p> <p>peniaze – „cieľ, alebo prostriedok?“,</p> <p>materiálne a nemateriálne hodnoty,</p> <p>konzumná spoločnosť,</p> <p>sociálna nerovnosť,</p> <p>ekonomické cnosti,</p> <p>solidarita, dobrovoľníctvo,</p> <p>charita,</p> <p>reklama a manipulácia zákazníkov,</p> <p>ochrana spotrebiteľa</p>
<p>Dobré meno a pravda ako etické hodnoty /8 hodín/</p>	<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> zdôvodniť potrebu pravdy v živote človeka, vysvetliť význam tajomstva a utajovaných skutočností, pomenovať význam poznania a poznávania v živote 	<p>poznanie,</p> <p>pravda ako etická hodnota,</p> <p>kritické myslenie, argumentácia,</p> <p>pravda a lož, etické dilemy,</p> <p>tajomstvo,</p> <p>dobré meno jednotlivca i spoločnosti,</p> <p>poznanie a úsilie poznávať</p>

	človeka, <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť význam rešpektovania cti a dobrého mena, • diskutovať o dôležitosti vzdelávania, • zostaviť si konkrétny plán efektívneho zvládnutia školských úloh. 	
Projekty /2 hodiny/		

1 hodina: Úvod

1. TC: Zdroje etického poznania ľudstva 7 h

Zdroje etiky, mravné hodnoty a mravné normy, hodnotová orientácia, rebríček hodnôt svedomie, etika a náboženstvá, aktuálne etické problémy v spoločnosti.

2. TC: Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota 7 h

Vedieť sa presadiť a obhájiť v rôznych situáciách: opýtať sa prečo, vedieť odmietnuť, vysloviť sťažnosť, vysvetliť svoje názory, požiadať o láskavosť, vysloviť návrh, čeliť manipulácii a tlaku skupiny. Uplatňovanie asertívneho správania v každodennosti.

3. TC: Ekonomické hodnoty a etika 8 h

Nový vzťah k druhým: nezávislosť a rešpektovanie, ponúkание a prijímanie slobody ako predpokladu pre schopnosť preberať zodpovednosť. Rozvíjanie vlastnej identity v interakcii s druhými, ochota odpúšťať a požiadať o odpustenie. Slobodné prijatie záväzkov a vernosť k nim ako predpoklad zrelosti (napr. prijímanie úloh v rodine, v žiackom kolektíve, v záujmových skupinách, ...).

4. TC: Dobré meno a pravda ako etické hodnoty 8 h

Hlbšie poznanie vlastnej rodiny (ako poznám svoju matku, svojho otca, súrodencov, ...) uplatňovanie sociálnych zručností v rámci rodiny (byť empatickým, otvorene a citlivo komunikovať, byť asertívnym, ...). Reflexia nad vlastnou kritickosťou v rodine. Rešpektovanie pravidiel hry (práva a povinnosti) v rodine.

Projekty 2 h

Požiadavky na výstup

Žiak vie:

- význam poznania silných a slabých stránok osobnosť, vytvára priestor pre rozvoj komunikácie,
- uplatnenie pojmu asertivita v každodennosti, vysvetliť slovo manipulácia, chápe proces sebaakceptácie,
- pozná svoje právo na odmietnutie nevhodnej ponuky a pozná zásady jej uplatnenia, vie svoje názory obhájiť,
- vie povedať nie,
- vie vysvetliť slová nezávislosť, rešpektovanie, ponúkание, prijímanie slobody, zodpovednosť,
- pozná zásady prosociálneho správania,
- uvedomuje si svoje práva a povinnosti v rodine,
- vie, čo je počatie, prenatálny život, vie zdôvodniť odsunutie prvého sexuálneho styku do psychosociálnej zrelosti, dôsledky predčasného sexuálneho styku, vie, čo sú pohlavné choroby, AIDS,

- vie vymenovať obmedzenia a prednosti chorých a osôb so špecifickými potrebami, prejavuje k nim prvky prosociálnosti.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa budeme riadiť zásadami:

- vytvoríme z triedy spoločenstvo,
- prijmemo žiaka takého, aký je,
- prejavujeme mu priateľské city,
- pripisujeme im pozitívne vlastnosti, najmä prosociálnosť,
- formujeme jasné pravidlá,
- nabádajme!,
- na negatívne javy reagujeme pokojne a poukážeme na dôsledky,
- odmeny a tresty používame opatrne,
- zapojíme rodičov do výchovnej práce,
- budeme nositeľmi radosti,
- chceme pestovať priateľský, ale náročný a vo svojich požiadavkách dôsledný vzťah k žiakovi.

Metódy a formy práce

Na dosiahnutie cieľov budeme využívať:

- motivačné metódy,: motivačné rozprávanie, motivačný problém, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia,
- rozprávanie, rozhovor, vysvetľovanie,
- besedy, diskusia, didaktické hry,
- skupinovú prácu, prácu vo dvojiciach,
- interview, denník, pozorovanie, rozbor textu, nahrávok, IKT, DVD,
- brainstorming, ditor,
- hranie rolí,
- zážitkové metódy,
- práca s knihou,
- projektové metódy: riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, na riešenie stanovíme určitý čas. Projekt tvorí poster, bude obsahovať: Názov projektu, meno a priezvisko, ročník a trieda, cieľ – čo sa má dosiahnuť, úlohy potrebné na dosiahnutie cieľa, metódy, výsledky – texty, obrázky, fotografie, nákresy, schémy, tabuľky a iný dokumentačný materiál a záver – prezentovanie, návrhy na využitie.

UČEBNÉ ZDROJE

Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov prvého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy.

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

- dostupné učebnice,
- internet,
- časopisy,
- multimedia,

- didaktické pomôcky,
- tlač,
- televízia, rozhlas,
- divadlo.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)

- analyzovať kladné vlastnosti slovenských hrdinov v modelových situáciách / odvaha, láska k národu, sebazaprenie, .../,
- využitie rozprávkových textov /dobro a zlo/,
- pravidlá správnej komunikácie,
- pestovanie mravného vedomia mladého jedinca so všetkými kladnými atribútmi,
- učiť zodpovednosti za konanie, vytvárať modelové situácie na správne reakcie na šikanovanie, ponúknutú drogu,

Multikultúrna výchova (MUV)

- rozvoj poznania inonárodných kultúr a akceptáciu reči iného národa,
- slohové témy so zameraním na vlastenectvo, lásku k rodnej reči, toleranciu k spolužiakom , akceptáciu iných rás, kultúr, národností,
- spoznávanie kultúry nášho národa, jeho múdrosti,
- akceptovanie iných kultúr a mentality, toleranciu vo vzťahu k rasovej, národnej i kultúrnej odlišnosti.

Enviromentálna výchova (ENV)

- rozprávanie zážitkov, opis obrázkov prírody,
- učiť zodpovednosti za životné prostredie a prírodu okolo nás,
- zdravý postoj k životnému prostrediu,
- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi,
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská.

Mediálna výchova (MDV)

- viesť k vnímaniu vyjadrovania profesionálov, pracovníkov s rečou- hlásateľov, hercov, moderátorov. ...,
- cez prístupné prostriedky poznať pôvodnú slovenskú tvorbu s odkazom národného vývinu a hrdosti,
- naučiť selektovať ponuky médií, odmietnuť nekvalitné a zdravý duševný vývin ohrozujúce program,
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce,
- vedieť tvoriť mediálne produkty.

Ochrana života a zdravia (OZO)

- vážiť si zdravie i svoj život i život svojich rovesníkov,

- rozvinúť v žiakoch vedomie, že život mám len jeden a zdravie tiež, tak si ich treba pestovať.

Finančná gramotnosť (FIG)

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov.

Celková kompetencia: Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov.

Téma: Ekonomické hodnoty a etika.

- poctivosť a ochrana spotrebiteľa.

5. Sporenie a investovanie.

Celková kompetencia: Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Téma: Ekonomické hodnoty a etika.

- reklama – jej ciele a metódy,
- zneužívanie osobných informácií.

6. Riadenie, riziká a poistenie.

Celková kompetencia: Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením.

Téma: Ekonomické hodnoty a etika.

- masmediálne vplyvy – vedieť nájsť a vyhodnotiť informácie. Zneužívanie osobných informácií,
- boj proti korupcii, vedieť vysvetliť hlavné zásady boja proti manipulácii nebankových spoločností, rýchlych pôžičiek, dôchodkové poistenie,
- hracie automaty, nadmerné sledovanie TV, počítačové hry. Masmediálne vplyvy. Ochrana pred vplyvom siekt,
- vlastníctvo a peniaze ako prostriedok a ako cieľ,
- ekonomické cnosti, sporivosť, podnikavosť, umenie hospodáriť.

HODNOTENIE PREDMETU

Žiak je v predmete etická výchova v 8. ročníku hodnotený a klasifikovaný v súlade s platným Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy vydaným MŠVVaŠ SR a podľa platných vnútorných kritérií hodnotenia v predmete etická výchova vydanými Základnou školou s materskou školou, Záriečie 136.

Žiak so zdravotným znevýhodnením je hodnotený a klasifikovaný v súlade so Zásadami hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole – Metodický pokyn č. 22/2011, príloha č. 2 a odporúčaní CPPP a P, ktoré žiak navštevuje.

Od 17.02.2021 školského roka 2020/2021 je žiak v predmete etická výchova hodnotený a klasifikovaný podľa Kritérií percentuálneho hodnotenia žiaka vydanými Základnou školou s materskou školou, Záriečie 136.

Učebné osnovy

Etická výchova

Vzdelávacia oblasť	Človek a hodnoty	
Názov predmetu	Etická výchova	
Časový rozsah výučby	ŠVP	1 hodina týždenne/ 33 hodín ročne
	ŠkVP	0 hodín týždenne/ 0 hodín ročne
	Spolu	1 hodina týždenne/ 33 hodín ročne
Ročník	deviaty	
Škola	ZŠ s MŠ Záriečie	
Stupeň vzdelania	ISCED 2- nižšie sekundárne vzdelanie	
Dĺžka štúdia	5 rokov	
Forma štúdia	denná	
Vyučovací jazyk	slovenský	

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre etickú výchovu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou povinne voliteľného predmetu etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

V nižšom strednom vzdelávaní vedieme žiakov k reflexii a prehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa etická výchova javí ako predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- zdôvodnia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií,
- naučia sa kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných,
- ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť svoju sexuálnu identitu, hodnotu priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,
- osvoja si pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- zdôvodnia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávanía spoločensky uznávaných noriem.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Etická výchova v 9. ročníku je orientovaná na prehĺbenie niektorých hodnôt a sociálnych spôsobilostí, s ktorými sa žiaci stretli na hodinách etickej výchovy už v predchádzajúcich ročníkoch. Ďalej ponúka na diskusiu a zaujatie prosociálnych postojov rozličné aktuálne problémy, ktoré sa dotýkajú našej mládeže. Posledný tematický celok môže poskytnúť skúsenosť pozitívneho myslenia ako pomoc pre obdobie dospievania.

Žiak rozvíja povedomie vlastnej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti.

Žiak prehĺbi svoje komunikačné spôsobilosti orientované na riešenie problémov a vedenie dialógu.

Žiak sa oboznámi s niektorými vlastnosťami podporujúcimi zdravý životný štýl.

Žiak sa učí preberať zodpovednosť pri ponuke rozličných typov závislostí, vrátane nevhodných masmediálnych vplyvov.

Žiak chápe význam radosti a pozitívneho myslenia v ľudskom živote a snaží sa ich šíriť.

<i>Tematický celok</i>	<i>Výkonový štandard</i>	<i>Obsahový štandard</i>
Úvod /1 hodina/		
Prehľbovanie komunikačných spôsobilostí /6 hodín/	<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť dôležitosť počúvania pri efektívnej komunikácii, • vymedziť zásady dialógu, • uviesť príklad vyjadrenia a spôsob prijatia komplimentu, • objasniť efektívne riešenie konfliktov, • vyjadriť dôležitosť kompromisu pri riešení problémov. 	<p>počúvanie, dialóg, diskusia, hodnotiace postoje, vyjadrenie a prijatie komplimentu, riešenie konfliktov, asertívne správanie kompromis</p>

Zdravý životný štýl /8 hodín/	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • identifikovať znaky zdravého životného štýlu, • posúdiť potrebu rovnováhy medzi zábavou a povinnosťami, • rozlíšiť prejavy konvenčného a nekonvenčného správania, • uznávať potrebu ochrany svojho zdravia a zdravia iných, • vysvetliť miesto prosociálneho správania v zdravom životnom štýle, 	ochrana života, zdravie psychické a fyzické, práca, voľný čas, zdravý životný štýl v konzumnej spoločnosti, vzťahy medzi chlapcom a dievčaťom, zodpovedný sex, ostych, intimita, hygiena, otvorenosť pre vzťahy ako súčasť zdravého životného štýlu, cieľavedomosť, prosociálnosť
Závislosti /8 hodín/	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • identifikovať typy závislostí, • diskutovať o škodlivosti siekt, • objasniť dôležitosť zodpovednosti pri ochrane pred závislosťami. 	závislosti, sekty a kulty, sloboda od závislostí a zdravý životný štýl
Masmediálne vplyvy /8 hodín/	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • diskutovať o zámeroch tvorcov televíznych programov, • analyzovať prvky mediálneho produktu, • vystihnúť rozdiel medzi správou a komentárom, • zostaviť zoznam zásad kritického diváka, • zhodnotiť prínos médií v živote človeka, • vytvoriť návrh vlastného mediálneho produktu, • diskutovať o výhodách a nevýhodách používania internetu. 	masmédiá a ich poslanstvo, typy mediálnych produktov, kritický divák, užívanie internetu, sociálne siete
Projekty /2 hodiny/		

1 hodina: Úvod

1. TC: Prehlbovanie komunikačných spôsobilostí 6 h

Počúvanie, vedenie dialógu, riešenie konfliktov. Asertivita, orientovaná na prosociálnosť, požiadať o láskavosť, hovoriť adresne, vedieť povedať nie, oprávnená a neoprávnená kritika.

2. TC: Zdravý životný štýl 8 h

Povedomie vlastnej hodnoty, rozvíjanie skromnosti (opak neprimeraného sebaocenenia) nepovyšovať sa nad iných vo vystupovaní, v nárokoch, dobroprajnosť, cieľavedomosť,

pracovitost', usilovnosť, čistota zmýšľania, rečí, prejavov správania v oblasti sexuality, význam studu a intimity v prejavoch náklonnosti medzi chlapcom a dievčaťom, kultivované vyjadrovanie svojich citov, hlavne negatívnych, veselost', sebaovládanie. Zmysluplné využitie voľného času.

3. TC: Závislosti 8 h

Poukázat' na škodlivosť závislostí, ktoré znehodnocujú a ohrozujú život – fajčenie, alkohol, omamné látky, konzumný a nezodpovedný sex, hracie automaty, nadmerné sledovanie televízie, sekty a kulty, skupiny orientované na rasovú neznášanlivosť.

4. TC: Masmédiálne vplyvy 8 h

Reflektovať vplyv masmédií - prosociálne vzory v masmédiách, kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov, analýza filmu, výchova kritického diváka, možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou.

Projekty: 2 h

Požiadavky na výstup

Žiak vie:

- aké miesto zaberá asertivita v prosociálnom správaní, chápe rozvoj vlastnej komunikácie pre rozvoj vzťahov, je schopný vyjadriť a prijať kompliment i kritiku, vníma vlastné omyly,
- pozná zásady súvisiace so zdravým životným štýlom a vie ich vysvetliť, chápe ich dôležitosť,
- uplatňuje zásady zdravého životného štýlu,
- vie popísať význam intimity, studu a prejavoch dôvernosti medzi chlapcami a dievčatami,
- vie vymenovať možnosti trávenia voľného času v okolí, má svoje koníčky, vhodne trávi voľný čas na zábavu, pomoc, prehlbovanie vzťahov a záujmov,
- vie, čo spôsobuje závislosti, pozná škodlivosť alkoholu, omamných látok, hracích automatov, televízie, internetu, sexu, siekt, skupín orientovaných na rasovú neznášanlivosť,
- vie vymenovať pozitíva i negatíva masmédií, televízie, internetu,
- žiak je schopný vyberať si programy, vyhodnotiť etické prvky filmu, vo virtuálnej realite hľadá to, čo podporuje jeho zdravý životný štýl.

STRATÉGIE VYUČOVANIA

Vo výchovno-vzdelávacom procese sa budeme riadiť zásadami:

- vytvoríme z triedy spoločenstvo,
- prijmemo žiaka takého, aký je,
- prejavujeme mu priateľské city,
- pripisujeme im pozitívne vlastnosti, najmä prosociálnosť,
- formujeme jasné pravidlá,
- nabádajme!,
- na negatívne javy reagujeme pokojne a poukážeme na dôsledky,
- odmeny a tresty používame opatrne,
- zapojíme rodičov do výchovnej práce,
- budeme nositeľmi radosti,

- chceme pestovať priateľský, ale náročný a vo svojich požiadavkách dôsledný vzťah k žiakovi.

Metódy a formy práce

Na dosiahnutie cieľov budeme využívať:

- motivačné metódy: motivačné rozprávanie, motivačný problém, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia,
- rozprávanie, rozhovor, vysvetľovanie,
- besedy, diskusia, didaktické hry,
- skupinovú prácu, prácu vo dvojiciach,
- interview, denník, pozorovanie, rozbor textu, nahrávok, IKT, DVD,
- brainstorming, ditor,
- hranie rolí,
- zážitkové metódy,
- práca s knihou,
- projektové metódy: riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, na riešenie stanovíme určitý čas. Projekt tvorí poster, bude obsahovať: Názov projektu, meno a priezvisko, ročník a trieda, cieľ – čo sa má dosiahnuť, úlohy potrebné na dosiahnutie cieľa, metódy, výsledky – texty, obrázky, fotografie, nákresy, schémy, tabuľky a iný dokumentačný materiál a záver – prezentovanie, návrhy na využitie.

UČEBNÉ ZDROJE

Etická výchova nepoužíva učebnicu. Podnety na činnosť nachádza učiteľ v metodických príručkách a v iných materiáloch, ako aj v obsahu vyučovacích predmetov prvého stupňa. Aktualizuje ich podľa podmienok skupiny, cieľov a obsahu etickej výchovy.

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

- dostupné učebnice,
- internet,
- časopisy,
- multimedia,
- didaktické pomôcky,
- tlač,
- televízia, rozhlas,
- divadlo.

PRIEREZOVÉ TÉMY

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)

- analyzovať kladné vlastnosti slovenských hrdinov v modelových situáciách / odvaha, láska k národu, sebazaprenie, .../,
- využitie rozprávkových textov /dobro a zlo/,
- pravidlá správnej komunikácie,
- pestovanie mravného vedomia mladého jedinca so všetkými kladnými atribútmi,
- učiť zodpovednosti za konanie, vytvárať modelové situácie na správne reakcie na šikanovanie, ponúknutú drogu,

Multikultúrna výchova (MUV)

- rozvoj poznania inonárodných kultúr a akceptáciu reči iného národa,
- slohové témy so zameraním na vlastenectvo, lásku k rodnej reči, toleranciu k spolužiakom, akceptáciu iných rás, kultúr, národností,
- spoznávanie kultúry nášho národa, jeho múdrosti,
- akceptovanie iných kultúr a mentality, toleranciu vo vzťahu k rasovej, národnej i kultúrnej odlišnosti.

Enviromentálna výchova (ENV)

- rozprávanie zážitkov, opis obrázkov prírody,
- učiť zodpovednosti za životné prostredie a prírodu okolo nás,
- zdravý postoj k životnému prostrediu,
- schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi,
- poskytovať vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- vedieť hodnotiť objektivitu a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská.

Mediálna výchova (MDV)

- viesť k vnímaniu vyjadrovania profesionálov, pracovníkov s rečou- hlásateľov, hercov, moderátorov.
- cez prístupné prostriedky poznať pôvodnú slovenskú tvorbu s odkazom národného vývinu a hrdosti,
- naučiť selektovať ponuky médií, odmietnuť nekvalitné a zdravý duševný vývin ohrozujúce program,
- schopnosť využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj prezentácii vlastnej práce,
- vedieť tvoriť mediálne produkty.

Ochrana života a zdravia (OZO)

- vážiť si zdravie i svoj život i život svojich rovesníkov,
- rozvinúť v žiakoch vedomie, že život mám len jeden a zdravie tiež, tak si ich treba pestovať.

Finančná gramotnosť (FIG)

2. Plánovanie, príjem a práca.

Celková kompetencia: Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Téma: Závislosti.

- riešenie problémov, drogy, choroby, znečisťovanie životného prostredia. Radosť a vďačnosť, aký je môj svet. Vzťah k chorým, starým, postihnutým ľuďom.

4. Úver a dlh.

Celková kompetencia: Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov.

Téma: Masmediálny vplyv.

- reflektovať vplyv masmédií - prosociálne vzory v masmédiách, kritické hodnotenie videoprodukcie a televíznych programov, analýza filmu, výchova kritického diváka, možnosti pozitívneho ovplyvňovania televíziou,
- manipulácia – boj proti korupcii, vedieť vysvetliť hlavné zásady boja proti manipulácii nebankových spoločností, rýchlych pôžičiek.

HODNOTENIE PREDMETU

Žiak je v predmete etická výchova v 9. ročníku hodnotený a klasifikovaný v súlade s platným Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy vydaným MŠVVaŠ SR a podľa platných vnútorných kritérií hodnotenia v predmete etická výchova vydanými Základnou školou s materskou školou, Záriečie 136.

Žiak so zdravotným znevýhodnením je hodnotený a klasifikovaný v súlade so Zásadami hodnotenia žiaka so zdravotným znevýhodnením začleneného v základnej škole – Metodický pokyn č. 22/2011, príloha č. 2 a odporúčaní CPPPaP, ktoré žiak navštevuje.

Od 17.02.2021 školského roka 2020/2021 je žiak v predmete etická výchova hodnotený a klasifikovaný podľa Kritérií percentuálneho hodnotenia žiaka vydanými Základnou školou s materskou školou, Záriečie 136.